

Uitgangspunten Begroting 2025-2028

Januari 2024

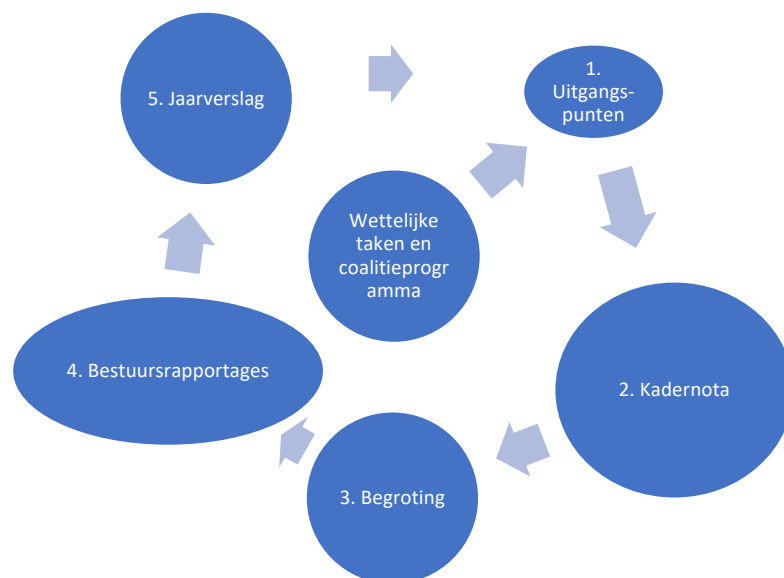

1. Doel uitgangspuntennotitie

U heeft niet eerder een uitgangspuntennotitie ontvangen. U bent bekend met de begroting en Kadernota. De Kadernota is gebaseerd op technische uitgangspunten over doelen en middelen. Graag stemmen we een aantal min of meer technische uitgangspunten vroegtijdig met u af zodat u de Kadernota vervolgens meer inhoudelijk dan technisch kunt behandelen.

Voordat ingegaan wordt op de uitgangspunten is het goed de volgende samenhang tussen doelen en middelen in relatie tot de planning & control (P&C) producten (beleidscyclus) te benoemen:

- Op basis van wettelijke opgaven en het coalitieakkoord stelt de raad doelen. Deze worden vertaald in taken en financiële consequenties. In de begroting leest u dit in de vorm van de '3W vragen'; wat willen we bereiken, wat gaan we ervoor doen en wat mag het kosten?
- Om te zorgen dat de begroting voldoet aan de wensen stelt de raad een Kadernota vast waarin kaders staan waarbinnen de begroting opgesteld wordt. De raad geeft hierbij op een zekere hoofdlijn aan welke beleidsontwikkelingen hij wenst en welke middelen daaraan besteed mogen worden. Autonome ontwikkelingen zijn hiervan een onderdeel.
- Bij het concretiseren van beleidswensen en begrote middelen worden uitgangspunten gehanteerd. Soms zijn hier keuzes in te maken, soms zijn deze wettelijk of via onze eigen verordeningen verankerd. Het is wenselijk de uitgangspunten te benoemen zodat een eventuele discussie daarover niet de inhoudelijke behandeling van de Kadernota beïnvloedt. Daarom leggen wij deze uitgangspuntennotitie nu voor.
- Met de bijsturingsproducten (bestuursrapportages) en het jaarverslag is de P&C cyclus compleet. De bestuursrapportages bevatten een actualisatie van de begroting en het jaarverslag geeft de finale eindverantwoording.

In de volgende hoofdstukken worden de uitgangspunten benoemd en toegelicht. Grofweg zijn deze onder te verdelen in uitgangspunten die de prijs beïnvloeden zoals indexaties of rentestanden en

datgene wat de 'aantallen' beïnvloedt. Denk hierbij aan uitgangspunten over instroom¹ WMO, Jeugdzorg, demografische en macro economische ontwikkelingen.

Het is belangrijk te benadrukken dat de uitgangspunten die hier zijn genoemd mogelijk een andere waarde² hebben op het moment dat de Kadernota en de begroting worden opgesteld. Wanneer dat aan de orde is zullen de gegevens van dát moment worden gehanteerd. Deze Uitgangspunten--notitie vermeldt in ieder geval de bron van waaruit gegevens worden geactualiseerd.

2. Huidige financiële stand

De begroting 2024 laat de volgende standen³ zien voor de (meerjaren)begroting 2024 – 2027:

	2024	2025	2026	2027
Totaal baten	-138.299.216	-148.650.118	-131.862.139	-132.857.443
Totaal lasten	140.324.058	139.316.635	139.908.371	140.210.105
Mutaties reserves	-2.024.842	9.333.483	-1.884.445	-1.975.445
Saldo na bestemming	-	-	6.161.787	5.377.217
Waarvan incidentele baten en lasten	2.859.483	-9.251.023	558.210	381.402
Waarvan incidentele mutaties reserves	-595.460	10.984.043	-142.885	-142.885
Structureel saldo begroting	-2.264.023	-1.733.020	5.746.462	5.138.700

Duidelijk zichtbaar zijn de zogenaamde 'ravijnjaren' vanaf 2026. Oorzaak is de terugval van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Die laat zich als volgt verklaren:

De kabinetsplannen van Rutte IV reikten tot en met 2025. Voor gemeenten leidden die tot hogere baten uit het gemeentefonds door met name hogere accessen en het opschorten van een omstreden bezuiniging, de zogeheten opschalingskorting. Opgeteld zien de gemeenten tot en met 2025 hun inkomsten daardoor met 2,44 miljard euro toenemen.

Het jaar erop, in 2026, vallen die baten sterk terug naar 840 miljoen euro omdat het kabinet in het coalitieakkoord aangaf niet over het eigen graf heen te willen regeren. Voor een gemiddelde gemeente met 50.000 inwoners betekent dat een neerwaartse bijstelling van 4,5 miljoen euro.

3. Heroverweging bestaand beleid

In het coalitieakkoord zijn ambities afgesproken. Dit zorgt, in combinatie met het minder gunstige financiële vooruitzicht vanaf 2026, ook wel het ravijnjaar genoemd, voor een uitdaging.

Mede om deze uitdaging aan te gaan wordt onderzoek gedaan naar mogelijk ombuigingen. Het college heeft u hierover op 9 oktober met een memo geïnformeerd, waarbij een onderscheid wordt aangebracht als volgt:

- 1> Wettelijke taken: veel van onze taken zijn wettelijke taken. De vraag is evenwel op welk kwaliteitsniveau wij deze uitvoeren.

¹ Voor zover deze zijn te prognosticeren.

² De verwachte inflatie nu kan anders zijn dan de prognose bij opmaak Kadernota

³ NB: vanwege administratief-technische redenen gaat het bij een – (min) om een positief bedrag!

- 2> Bovenwettelijke taken: welke taken vinden geen wettelijke grondslag en zijn de keuze van de gemeente. Zijn deze (nog) relevant en/of interessant?
- 3> Welk deel van de huidige begroting is niet of nauwelijks te beïnvloeden en welk deel wel?: Een voorbeeld van 'niet beïnvloedbaar' zijn de kapitaallasten van de activa of de Algemene uitkering.

De raad wordt betrokken bij het resultaat van deze heroverwegingen via de Kadernota. Hierbij wordt de relatie gelegd met het effect van een ombuiging op de gemeenschap.

4. Nieuwe Kadernota -> wensen, ambities en bijstellingen

Het college neemt als uitgangspunt een inzichtelijke meerjarige Kadernota. De afwegingen die hierbij zijn gemaakt worden aan de raad ter kennis gebracht. Op basis van de vastgestelde Kadernota en de richting die deze geeft wordt de nieuwe begroting opgesteld.

Uitgangspunten voor de Kadernota:

- Een meerjarige Kadernota.
- In de Kadernota komt transparant terug welke afwegingen en ombuigingen zijn opgenomen. De maatschappelijke gevolgen worden per maatregel in beeld gebracht.
- Bij wensen en ambities geldt: geen extra uitgaven zonder dekking. Dit betekent dat er voldaan wordt aan een van de volgende voorwaarden:
  - uitvoering binnen bestaand budget op clusterniveau;
  - uitgaven dragen aantoonbaar bij aan de gemeenschap;
  - de uitgaven – indien incidenteel - kunnen gedekt worden door de inzet van een bestemmingsreserve;
  - indien een bestemmingsreserve wordt aangesproken moet het bestedingsplan van deze reserve beschikbaar zijn.
- In de heroverwegingen wordt meegenomen (binnen de juridische mogelijkheden) of een taakstellende component in de bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen, subsidieverstrekingen en andere bijdragen aan derden mogelijk is.
- Een wenselijke aanpassing van een uitgavenbudget kent een minimale omvang van € 100.000.
- Indien een plan of ambitie nog geen realistische planning en raming heeft, dan nemen we het niet op, maar benoemen we dit bij de ontwikkelingen.
- Indien er ontwikkelingen zijn die een bedreiging voor de gemeente kunnen zijn maar waarvoor geen duidelijkheid is van het effect of omvang dan benoemen we dit bij de ontwikkelingen en risico's. Indien mogelijk wordt aan het risico een bedrag gekoppeld.

5. Inflatie, indexering en tarieven

Voor de Kadernota en de begroting 2025 en verder houden we de volgende macro-economische indexeringen aan.

	Bron	eenheid	2025	2026	2027	2028	Toepassing
Prijs bruto binnenlands product (pbbp)	cMEV	%	2,8 / 3,7	2,7	2,5	2,5	Gemeenschappelijke regelingen
Prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers	cMEV	%	5,4	4,5	3,9	3,9	Salarissen
Consumentenprijs index (cpi)	cMEV	%	2,6	2,5	2,4	2,1	Compensatie inflatie
Inwoners	PBL	aantal	50.000	50.200	50.300	50.500	Belastingen
Woningen	BAG	aantal	22.181	22.443	22.715	22.967	Belastingen

Toelichting op de tabel

Prijs bruto binnenlands product

Deze indexering wordt gebruikt door de Regietafel Noord-Holland noord om de gemeenschappelijke regelingen houvast te geven bij het maken van hún begroting. Voor 2025 staan er twee percentages. Het eigenlijke percentage is 2,8, maar door een correctie op een eerdere indexering wordt voor 2025 het afwijkende percentage van 3,7 gehanteerd. Aan dit percentage mogen de begrotingen van de gr'en worden getoetst.

Prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers

Het gaat hier om een macro-economische prognose van de uitkomst van de toekomstige CAO onderhandelingen.

Consumentenprijs index (cpi)

Deze index geeft een indicatie van de verwachte inflatie over de komende jaren, zoals die door huishoudens wordt ervaren. Dit cijfer kan ook worden gebruikt voor het berekenen van een generieke kostenstijging op onze reguliere uitgaven, waaronder ook subsidies die worden verstrekt binnen het subsidieplafond.

Inwoners en woningen

De prognose van de toename van het aantal inwoners is van belang om een schatting te kunnen maken van de groei van de belastingopbrengsten. Dat geldt ook voor de woningen. Dit zijn ook maatstaven die een rol spelen bij de algemene uitkering, maar of dat leidt tot een hogere rijksbijdrage is onzeker en afhankelijk van de verdeelsystematiek.

Een afwijkende indexering geldt voor de uitvoering Wmo, Jeugdwet en het leerlingenvervoer. Hiervoor zijn meerjarige contracten afgesloten met bindende afspraken.

Voor de indexering van de belastingtarieven gaan we uit van het volgende:

- Rioolbelasting en afvalstoffenheffing zijn kostendekkend;
- Niet kostendekkende opbrengsten⁴ (havengelden, begraafrechten, sommige leges) worden geïndexeerd met cpi;
- Algemene heffingen (toeristen, woonforensen) worden eveneens geïndexeerd met cpi;
- Voor de OZB hanteren we 5% extra bovenop de reguliere index (die we in dit geval hebben gesteld op 3%.)

⁴ Deze zullen onderdeel uitmaken van de komende discussie over ombuigingen en bezuinigingen.

6. De investeringsagenda en kapitaallasten

De investeringsagenda krijgt steeds meer vorm in de beleidscyclus waarbij onderstaande onderdelen een plek zullen krijgen. In de Kadernota wordt een paragraaf / hoofdstuk opgenomen met uitwerking van onderstaande uitgangspunten :

- Bij de begroting wordt de investeringsagenda vastgesteld met onderscheid naar vervangings- en nieuwe investeringen.
- Voor vervangingsinvesteringen geldt dat hier budget voor beschikbaar is binnen de meerjarenbegroting. Daarbij gaat het om vervangingen, vaak in de openbare ruimte maar ook in onderwijsgebouwen, die noodzakelijk zijn voor de instandhouding van deze voorzieningen.
- Nieuwe investeringen worden opgenomen en aan de raad voorgelegd wanneer ze aantoonbaar bijdragen aan de lokale gemeenschap. Indien een bestemmingsreserve wordt aangesproken moet het bestedingsplan van deze reserve beschikbaar zijn.

7. Toerekening directe- en indirecte (overhead) kosten aan de programma's

Conform onze Financiële verordening moeten we de personeelskosten toedelen aan de clusters, met inbegrip van een opslag voor de overhead.

Voor Hollands Kroon is dit een methodiek die nog niet volledig is uitgewerkt en ingeregeld. Mocht het zijn dat deze materie te complex is om binnen een redelijke termijn tot resultaat te leiden, dan willen we aansluiten bij de tarieven die op rijksniveau⁵ worden berekend.

8. Weerstandvermogen en aanvullende dekkingsmiddelen

Vanuit het rijk wordt de mogelijkheid geboden om een deel van het weerstandvermogen in te zetten om een structureel tekort in de begroting af te dekken. In het Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen (BOFv) van 21 november 2023 is de Notitie incidenteel/structureel vastgesteld waarin afspraken zijn vastgelegd en verduidelijkingen zijn opgenomen over de verschillende vraagstukken die onder de noemer incidenteel/structureel worden geschaard. Hiermee wordt tevens tegemoet gekomen aan het verzoek vanuit de Tweede Kamer en de koepels om afspraken hierover te maken. Zo staan met ingang van 2024 de provinciale financieel toezichthouders onder voorwaarden een verruimde inzet toe bij gemeenten van het surplus⁶ in de algemene reserve. De bestaande mogelijkheden om reserves in te zetten om de lasten van investeringen te bekostigen of om toe te groeien naar een structureel sluitende begroting worden daarnaast in de notitie onder de aandacht gebracht.

Voor de gemeente Hollands Kroon betekent dit dat ca. € 2,6 miljoen jaarlijks kan worden ingezet zonder dat de solvabiliteit daalt onder de 20%.

---

⁵ Handleiding Overheids Tarieven ofwel de HOT methodiek.

⁶ Het surplus van de algemene reserve is dat deel dat niet nodig is voor het afdekken van risico's (weerstandscapaciteit). Van dit vrij besteedbare deel (surplus) kan een gemeente jaarlijks maximaal 10% inzetten voor het dekken van structurele lasten. Met de voorwaarde dat de solvabiliteit groter of gelijk aan 20% is en blijft . De inzet van het surplus binnen de algemene reserve (= vrije reserve) wordt door dit gebruik als structurele baat bestempeld.

Het college onderzoekt of deze verruimde mogelijkheid kan worden benut in het traject naar een sluitende Kadernota.

9. Tot slot

Het beschrijven van deze uitgangspunten brengt rust en stabiliteit in de voorbereiding van de Kadernota en de begroting voor het volgende jaar.